

De beestjes in ons

M. Blaser. De beestjes in ons.
Het belang van bacteriën
Amsterdam/Antwerpen: Uitgeverij
Atlas Contact, 2014
367 bl. € 24,99.
ISBN 978 90 450 2729 6

Dit boek van de vooraanstaande onderzoeker Martin Blaser heeft al veel aandacht gekregen. Met beestjes bedoelt de schrijver vooral de bacteriën die in en op ons lichaam wonen, het zogenoemde microbioom.

De zorg die Blaser in zijn boek naar voren brengt, is de afnemende diversiteit van het menselijk microbioom. Dit microbioom beschouwt hij als een orgaan waar we afhankelijk van zijn om te leven en gezond te blijven. Het is opgebouwd uit ten minste 10.000 verschillende bacteriesoorten, weegt tussen de 1 en 1,5 kg en bestaat uit 10 keer meer bacteriecellen dan menselijke cellen. Elke plaats in ons lichaam herbergt een unieke gemeenschap aan bacteriën. De samenwerking tussen ons lichaam en ons microbioom wordt helder en boeiend uitgelegd. Infectieziekten worden veroorzaakt door bacteriën die van buiten komen, of al in ons lichaam aanwezig zijn. De ziekmakende bacteriën worden aangeduid als pathogenen.

Bacterieziekten worden sinds 1945 bestreden met antibiotica, stoffen die van oor-

sprong meestal uit de natuur zijn verkregen, vooral uit schimmels. Blaser betoogt dat naast de voordelen van antibiotica er ook nadelen aan kleven die we pas nu gaan inzien en hij maakt met tal van voorbeelden duidelijk dat artsen te snel naar het receptenblok grijpen bij de behandeling van infecties.

Blaser legt een verband tussen de opmars van welvaartsziekten, zoals astma, type I- en type II-diabetes en obesitas, en de aantasting van de van nature op en in ons lichaam voorkomende bacteriën. Zij reguleren en assisteren ons immuunsysteem en onze stofwisseling. *“Zoals onze experimenten hebben aangetoond: een calorierijk dieet maakt dik, toediening van antibiotica op jonge leeftijd maakt dik en de combinatie maakt nog dikker”.*

Blaser's boek is geen pleidooi voor een verbod op antibiotica, maar wel voor een verstandiger gebruik van deze krachtige middelen. Deze oproep is op uiterst toegankelijke en op boeiende wijze beschreven in een boek wat leest als een spannende detective. Een aanrader dus!

Gebitsontwikkeling bij de mens

F.P.G.M. van der Linden.
Gebitsontwikkeling bij de mens
Houten: Bohn Stafleu van Loghum,
2015
210 blz., geïll. € 75,00.
ISBN 978 90 368 08415

Dit fraai uitgegeven standaardwerk geeft op systematische wijze een volledig en up-to-date overzicht van de gebitsontwikkeling bij de mens. De inhoud van het boek is deels gebaseerd op het in 1979 uitgebrachte standaardwerk 'Gebitsontwikkeling' van dezelfde auteur. In de daaropvolgende herzieningen is dit tekstboek bijgewerkt en geactualiseerd. Aan de huidige tekst is ook nog informatie over de groei van het faciale skelet toegevoegd. Bovendien wordt de rol van functionele factoren bij de gebitsontwikkeling en de groei en ontwikkeling van het faciale complex besproken.

Alle aspecten die bij de gebitsontwikkeling van belang zijn worden duidelijk en beknopt uitgelegd, vanaf de eerste vorming van de gebitselementen tot aan de veranderingen in het volwassen gebit. Daarnaast wordt ook het ontstaan van malocclusies besproken en wordt ingegaan op de gevolgen van prematuur verlies van gebitselementen. De tekst wordt door talloze kleurenafbeceldingen, lijntekeningen en foto's van dentities in de verschillende ontwik-

kelingsstadia verduidelijkt. Bovendien laten 50 videofragmenten op de bij het boek behorende website de driedimensionale veranderingen tijdens de gebitsontwikkeling zien.

In het laatste hoofdstuk 'Numerieke en grafische informatie' zijn tabellen en grafieken opgenomen, die de in het boek gepresenteerde informatie aan de hand van wetenschappelijk onderzoek mede onderbouwen. Het werk bevat bovendien een literatuurlijst met maar liefst 340 referenties en een uitgebreid trefwoordenregister.

'Gebitsontwikkeling bij de mens' is een voortreffelijk en gedegen standaardwerk, waarvan de tekst zeer toegankelijk is. Het boek is vooral interessant voor orthodontisten, tandartsen en studenten tandheelkunde. Wel is het in dit verband goed om nog te melden dat deze tweede herziene druk vrijwel identiek is aan de eerste druk van dit standaardwerk (2010). Degenen die deze uitgave al in hun bezit hebben kunnen derhalve beter van de aanschaf van deze nieuwe druk afzien.

V.G. Kokich, D.P. Mathews. Orthodontic and surgical management of impacted teeth
Chicago: Quintessence Publishing, 2014
188 bl., geïll. \$ 106.00.
ISBN 978 0 86715 445 0

Geïmpacteerd gebitselement

Dit boek van een van 's werelds bekendste en alom gerespecteerde orthodontisten – Vincent Kokich – en zijn parodontoloog verschijnt post mortum. In 6 hoofdstukken worden de orthodontische en chirurgische behandeling van geïmpacteerd gebitselementen beschreven aan de hand van uitgebreide illustraties. Elk hoofdstuk gaat in op de etiologie van de impactie, de mogelijkheden voor interceptieve behandeling, de orthodontische behandeling, de methoden voor het chirurgisch vrijleggen en potentiële complicaties. Beschreven wordt hoe de toegepaste orthodontische mechanica nauwkeurig wordt afgestemd op de positie van het geïmpacteerd gebitselement. Hierbij worden speciale loops en veren gebruikt, die ervoor zorgen dat er lichte, continue krachten in de juiste richting worden aangewend. De illustraties bieden veel praktische informatie voor de uitvoering van de behandeling. Dit geldt ook voor de verschillende chirurgische technieken, waaronder de gingivectomie, apicaal gerepositioneerde flap, het chirurgisch vrijleggen met de gesloten en open technieken en replantaties. In het bijzonder

wordt stilgestaan bij de overwegingen rondom de keuze van de techniek, waarbij de precieze ligging van het gebitselement leidend is. Naast consequenties van de chirurgische techniek voor het parodontium en de behandelduur, wordt benadrukt dat geïmpacteerd gebitselementen na het vrijleggen dusdanig toegankelijk moeten zijn dat de juiste orthodontische tractie aangewend kan worden. Het maken van foto's – tijdens chirurgie – die de ligging van het gebitselement tonen, wordt daarbij als zeer waardevol beschouwd.

Benadrukt wordt dat de diagnostiek en de behandeling van geïmpacteerd gebitselementen een multidisciplinaire aangelegenheid is, waarbij een goede samenwerking tussen orthodontist en chirurg onontbeerlijk is.

Dit boek geeft een duidelijk, goed geïllustreerd en op 39 jaar ervaring gebaseerd overzicht van de behandeling van geïmpacteerd gebitselementen en is interessant voor alle betrokkenen bij de behandeling ervan. Aan geavanceerde diagnostische methoden als cone-beamcomputertomografie wordt weinig aandacht besteed, al wordt de invloed hiervan op de uiteindelijke behandelbeslissing wel besproken.

C. Drago. Implant restorations: a step-by-step guide
Oxford: Wiley Blackwell, 2014
371 bl. geïll. € 99,60.
ISBN 978 1 118 51305 7

Implantaatrestauraties

Dit boek biedt klinici en tandtechnici een stapsgewijze aanpak voor het behandelen van edentate en partieel edentate patiënten met behulp van implantaten. De uitgave is zeer uitgebreid geïllustreerd, hoewel in de eerste hoofdstukken de foto's wat ouder zijn.

In hoofdstuk 1 wordt de vraag behandeld of natuurlijke gebitselementen met restauratieve, endodontische en parodontale problemen moeten worden behouden of worden geëxtraheerd. Kosten, baten en voorspelbaarheid van conventionele bruggen en implantaatgedragen kronen worden direct vergeleken. Drago werkt al geruime tijd met 3i-implantaten en heeft in deze editie Nobelbiocare als merk toegevoegd. Er zijn tabellen opgenomen met gedetailleerde specificaties van onderdelen, variërend van afdrukstiften tot implantaatopbouwen, inclusief de bestelnummers.

Veel aandacht is er voor volledige rehabilitatie van edentate patiënten, zowel met uitneembare als hybride gebitsprothesen, waarbij ook tandtechnische aspecten worden belicht. Nieuwe ontwikkelingen worden beschreven,

zoals het gebruik van scan-implantaatopbouwen voor het vervaardigen van digitale afdrukken van implantaten. Zo ook de technische procedure om digitaal een individuele implantaatopbouw te ontwerpen en een analoog model te voorzien van een implantaat-analoog op basis van de digitale afdruk.

Na hoofdstuk 3 wordt per hoofdstuk 1 casus in detail besproken. Per zitting worden de handelingen beschreven en tips en trucs passeren de revue. De nadruk ligt hierbij op de prothetische kant. De casus variëren van vrij eenvoudige restauratieve situaties tot uitdagende vaste constructies, al dan niet met directe belasting van de implantaten. Het laatste hoofdstuk is gereserveerd voor beschouwingen op ontwerp en fabricage van de basisstructuur van hybride gebitsprothesen.

Al met al een restauratief en technisch georiënteerd boek, voal gericht op de Amerikaanse markt en de meer ervaren clinicus. Indicatiestelling is wat onderbelicht en literatuurverwijzingen zijn niet altijd recent. Positief zijn de uitgebreide beschrijvingen en de praktische benadering